

in izražanje osnovnih informacij mogoče uspešno kombinirati s sodobnimi različicami.³⁶ V čem je torej prednost obvladovanja temeljnih strategij kritičnega mišljenja in kako je to povezano s pedagoškim diskurzom?

Bistvena lastnost posameznikov, ki te strategije obvladujejo, je namreč ta, da si v procesu učenja ali reševanju posameznega primera znajo na posameznih stopnjah samostojno zastavljati ustrezna/primerna vprašanja. Vedo, katero informacijo potrebujejo na vsaki stopnji pri doseganju cilja, pa naj bo to pri pripravi predavanja, pripravi prispevka za diskusijo, pisanju članka ali učenju za izpit. Uporaba tovrstnih strategij v vsakdanji šolski praksi zato lahko prinese predvsem naslednje prednosti: učinkovitejše učenje, kritičnejše in s tem jasnejše razmišljanje, uspešnejše napredovanje h kompleksnejšim vprašanjem in temam, izboljšanje drugih miselnih strategij in spretnejše reševanje problemov.

A v pedagoškem procesu ima zelo pomembno vlogo tudi sposobnost razumevanja in opredelitve snovi oz. predmeta (tako na konkretni kot abstraktni ravni). Obvladovanje strategij kritičnega mišljenja v tem kontekstu omogoča jasno in usmerjeno razmišljanje. Kajti skozi uspešno pridobivanje informacij predmet/snov prepoznamo, ga sooblikujemo in razumemo do te mere, da o njem sploh lahko začnemo razmišljati. Dobro zastavljena vprašanja o predmetu/temi nam omogočajo kritično selekcioniranje podatkov, ki jih potrebujemo, in so podlaga za kvalitetno in celovito obravnavo teme, posledično torej tudi za uspešno učenje. Ena takih strategij je metoda TRON, ki so jo v svoji knjigi *Critical Thinking: Building the Basics* razvili Smith, Knudsvig in Walter (1998).³⁷

Strategija TRON: tema, razred, opis, namembnost

Temeljna strategija kritičnega mišljenja (TRON) pride najučinkoviteje do izraza v tistih delih učne ure, ko se osredinjamo na poglobljeno razumevanje določene učne snovi, npr. pri razlagi novih znanj, kritičnem presojanju

36 Retorično-filozofski instrumentarij tehnik in strategij mišljenja, govorenja, pisanja, ki je nastal v antiki, predstavlja osnovo, na kateri so nastale vse kasnejše različice.

37 Akronim se v angleščini glasi TCDR (*topic, class, description, relevance*). Za ilustracijo možnega povezovanja med klasičnimi retoričnimi strategijami in sodobnejšimi različicami kritičnega mišljenja predstavljamo le eno od številnih strategij, ki jih je mogoče uporabiti. Klasična teorija o *stasis* in TRON sta si podobni v hierahičnosti obravnave teme in ju je kot taki mogoče uporabiti skupaj, a pri tem velja seveda premisliti, kaj kombinirati in zakaj – kar nujno predpostavlja dobro poznavanje obeh področij, tako retorike kot kritičnega mišljenja. Nabor drugih strategij kritičnega mišljenja v slovenščini je mogoče najti tudi v Rupnik Vec in Kompare, 2006, ter Kompare in Rupnik Vec, 2016.